

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-2-65 (Devralma)
Karar Sayısı : 05-55/832-225
Karar Tarihi : 8.9.2005

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rıfki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER : Adnan AKGÜN, Ş. Demet KAYA

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN

20

: BenQ Corporation
Temsilcisi Av. Mehmet GÜN
Kore Şehitleri Caddesi No:32 Zincirlikuyu 80300 İSTANBUL

D. TARAFLAR

: - BenQ Corporation
157 Shan-Ying Road, Dueshian Taoyuan 333
Taiwan, R.O.C.

- Siemens AG
Baierbrunner Strasse 23 D- 81379 München, Almanya

30

E. DOSYA KONUSU: Siemens AG'ye ait Siemens Taşınabilir Cihazlar İş'i'nin BenQ Corporation tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı kanun çerçevesinde izin verilmesi talebi

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 8.8.2005 tarih ve 5556 sayı ile giren bildirim üzerine eksikliği tespit edilen bilgi ve belgeler başvuru sahibi temsilcilerinden istenmiş ve 19.8.2005 tarih ve 5850 sayı ile Kuruma intikal eden belgelerle bildirim tamamlanmıştır. Bildirimin tamamlanması üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 2.9.2005 tarih ve 2005-2-65/Öİ-05-AA sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 2.9.2005 tarih ve REK.0.06.00.00-120/105 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-55 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, Siemens AG'ye ait Siemens Taşınabilir Cihazlar İş'i'nin BenQ Corporation tarafından devralınması işleminin tarafların toplam cirosu bakımından 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devir işlemi olduğu, ancak bu işlem sonucunda aynı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili piyasada rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle ilgili devralma işlemine izin verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

50 H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

H.1.1. İlgili Ürün Pazarı

Taraflar arasında “Siemens Taşınabilir Cihaz İşinin” devrine ilişkin olarak imzalanan Sözleşmede devredilecek işin kapsamı “Kısıtlama olmamakla beraber cep telefonları, veri iletimi cihazları ve ilgili donatılar da dahil olmak fakat Satıcının Rakip Dual Band Ürünleri ve Telsiz iletişim modülleri hariç olmak üzere Telsiz Standartlarını da birleştiren mobil cihazların araştırması, geliştirilmesi, üretimi, satışı ve dağıtımını kapsayan MD (mobil cihazlar) Varlığı Ülkeleri de dahil olmak üzere Satıcının bir kaç yargı bölgesindeki cep telefonu işi” olarak belirlenmiştir.

60 Günümüzde, cep telefonları her ne kadar birtakım teknolojik ve bireysel ihtiyaç ve zevklere hitap eden farklı özellikler taşısa ve farklı iletişim standartlarına sahip olsa da bu farklılıkların hiçbiri cep telefonunun iletişim kurma odaklı işlevinin önüne geçememekte ve sonucunda da hem tüketici tarafında hem de üretici tarafında cep telefonu üretim ve satışı piyasasını daha dar piyasalara ayırıştırarak düzeyde önem taşımamaktadır.

70 İkinci olarak, cep telefonu üreticilerinin cep telefonu aksesuarları, yedek parçaları ve hizmetleri üretimini cep telefonu üretimi ile bütünleştirmeleri nedeniyle söz konusu ürünlerin üretimini ve satışını cep telefonu üretim ve satışı pazarıyla aynı pazarda değerlendirmek mümkündür.

Özgün tasarım imalatı (ÖTİ) faaliyetinde bulunan firmaların bu faaliyetlerine yönelik müşterilerinin, son kullanıcılar ya da perakendeciler yerine Orijinal ekipman üreticileri (OEM) kapsamında da nitelendirilebilen ve ÖTİ firmalarından sağladıkları ürünleri kendi markaları altında katma değerli ya da katma değersiz bir şekilde tekrar satışa sunan diğer cep telefonu firmaları olması nedeniyle ÖTİ cep telefonu pazarı markalı cep telefonu üretimi ve satışı pazarının bir üst pazarı olarak değerlendirilmektedir.

80 Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarları “markalı cep telefonu, aksesuarları, yedek parçaları ve ilintili hizmetlerin üretimi ve satışı pazarı” ve “Özgün Tasarım İmalatı (ÖTİ) cep telefonları üretim ve satışı pazarı” olarak belirlenmiştir.

H.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

90 Söz konusu devralma işleminin tarafları ve rakip firmalar ilgili ürün pazarını oluşturan ürünlerin üretim ve satışını global olarak gerçekleştirmekte ve pazara giriş çıkış da önemli bir engelle karşılaşmamaktadırlar; ancak ilgili coğrafi pazarın belirlenmesinde önem taşıyan homojen rekabet ortamının oluşmasının bağlı olduğu taşıma maliyetleri, gümrük vergileri veya dağıtım sisteminin etkinliği göz önünde bulundurulduğunda bu faktörlerin tam anlamıyla Türkiye genelinde aynı düzeyde gerçekleştiği ve sonucunda homojen rekabet koşullarının Türkiye genelinde geçerli olduğu görülmektedir. Bu nedenle, ilgili coğrafi pazar “Türkiye Cumhuriyeti sınırları” olarak belirlenmiştir.

H.2. Taraflar Hakkında Bilgi

100 H.2.1. BenQ

Tayvan Kanunları uyarınca kurulmuş olan BenQ, iletişim ve çoklu ortam (multimedya) cihazları içinde faaliyet göstermektedir. BenQ'nun faaliyetleri, sergileme ve görüntüleme, ağ oluşturma ve iletişim, dijital medya & bilgisayar ürünleri ve kayıt işi olmak üzere beş ana grupta toplanmaktadır. Tüm bu iş birimleri, dijital görüntüleme, tarayıcılar ve klavyeler, cep telefonları (GSM cep telefonları ve CDMA cep telefonları da dahil olmak üzere), dijital projektörler, kayıt cihazları, kablosuz teknolojiler ve elektronik parçalarını kapsayan geniş bir ürün yelpazesinden oluşmaktadır. Cep telefonu üretimi alanında, BenQ, hem BenQ markalı ürünleri satmakta, hem de diğer cep telefonu üreticilerine ÖTİ hizmeti sağlamaktadır. BenQ hiçbir hissedarı tarafından kontrol edilmemektedir. Hissedarlık yapısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo1: BenQ'nun 2005 yılı itibarıyla hissedarlık yapısı

Yerleşik Kişiler	%54
Diğer yerleşik Kuruluşlar	%20
Yabancı Kuruluşlar ve Kişiler	%18
Devlet Kurumları	%5
Yerleşik finansal kurumlar	%3
Toplam	%100

120 BenQ Türkiye'deki satış faaliyetlerini, Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında kurulmuş bulunan ve satış, AR&GE ve lojistik sahasında kendine bağlı şirketi olan BenQ (M.E "Middle East") FZE aracılığıyla yürütmektedir. BenQ'nun ayrıca Türkiye'de, kendisine bağlı bulunan ve 9.4.2004 tarihinde kurulmuş olan bir irtibat bürosu bulunmaktadır. İrtibat bürosu Türkiye'de satış işlemi gerçekleştirmemekte yalnızca Türkiye'de satış yapılan şirketler ile BenQ (M.E) FZE arasında aracılık faaliyeti göstermekte ve Türkiye'ye yapılan satışlar sadece BenQ (M.E) FZE defterleri üzerinden faturalandırılmaktadır.

130 BenQ'nun 2004 yılı itibarıyla Türkiye'de taşınabilir cep telefonlarının, telefon aksesuarları satışından ve ilgili hizmetlerden elde ettiği ciro (.....) TL'dir. İlgili teşebbüsün 2004 yılında Taşınabilir cep telefonlarının satışında sahip olduğu pazar payı %(...)'den küçük olmakla birlikte aksesuarlar ya da ilgili hizmetlerden elde ettiği pazar payı ise 2004 yılında elde ettikleri (.....) TL tutarındaki satış nedeniyle (...) 'a çok yakın olarak gerçekleşmiştir. BenQ, ÖTİ'den Türkiye'de etkin bir faaliyeti bulunmaması nedeniyle pazar payı elde etmemiştir.

H.2.2 Siemens

Berlin ve Münih, Almanya merkezli bir şirket olan Siemens halihazırda dünyanın önde gelen elektronik şirketlerinden biridir. Siemens'in faaliyet alanları; bilgi ve iletişim, otomasyon ve kontrol, elektrik, nakliye, medikal ve aydınlatma olarak altı ana başlık altında toplanabilir. Finansman ve emlak gibi diğer faaliyetleri bulunan Siemens'in BSH Bosh und Siemens Hausgerate GmbH ve Fujitsu Siemens Computers (Holding) BV gibi bağlı şirketleri de bulunmaktadır.

140 Siemens'in İletişim bölümünde bir grup olarak yer alan Siemens *Taşınabilir Cihazlar İş*i hücresel iletişim teknolojisi donanımlı mobil cihazların araştırma, geliştirme, üretim ve satışı alanlarını kapsamakta ve genel olarak cep telefonları, cep telefonu

aksesuarları, yedek parçalar üretimi ve satışı ile ve ilintili hizmetler faaliyet konusunu oluşturmaktadır.

150 Bildirim konusu devralma işleminin hisse devri kısmını oluşturan şirketlerden biri olan *Product Visionaires* Firması ise Siemens'in bir yan kuruluşu niteliğinde olup Siemens Taşınabilir Cihazlar İşine ilişkin portföy planlaması sürecinin bir parçasını oluşturmakta, cep telefonu endüstrisinde yeni akımları araştırmakta ve ürün fikir ve konseptleri geliştirmektedir. *Product Visionaries*'in herhangi bir yan kuruluşu bulunmamaktadır.

Bağımsız bir şirket olarak 1998 de kurulan "Symbian" cep telefonları için ileri düzeyde açık, standart yazılım teknolojileri geliştiren ve sunan bir yazılım firmasıdır. Halihazırdaki sahipleri Nokia, Sony Ericsson, Ericsson, Samsung, Panasonic ve %8,4'lük payla Siemens'tir.

160 Siemens Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Siemens Türkiye) ise hisselerinin %99.8'ine sahip bulunan Siemens'in Türkiye'deki yan kuruluşudur. Söz konusu kuruluş, bilgi ve iletişim, otomasyon ve kontrol, enerji, ulaşım, medikal ve aydınlatma gibi Siemens'in iş sahalarında faaliyet göstermektedir. Söz konusu devralma sonucunda, Siemens Türkiye'nin Siemens Taşınabilir Cihazlara ilişkin malvarlıkları BenQ'ya devredilecektir.

Siemens Türkiye'nin Siemens Taşınabilir Cihaz İşleri kapsamında 2004 yılı itibarıyla Türkiye'de (.....) TL elde etmiştir. Taşınabilir telefonların üretim ve satışında pazar payı ise %(...) olarak gerçekleşmiştir.

170 Siemens Türkiye'nin, Türkiye'de ÖTİ alanında herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. 1997/1 sayılı Tebliğ Kapsamında Yapılan Değerlendirme

180 Dosya konusu devir işlemi temel olarak Siemens Taşınabilir Cihazlar İşleri'ne ilişkin Merkezi MD ve Yerel MD Varlıkları'nın devri olmak üzere iki aşamalı tasarlanmış olup Merkezi MD Varlıkları birtakım Siemens Hisseleri ve çeşitli fikri ve sınai mülkiyet haklarının devrini, yerel MD Varlıkları ise ülkemiz açısından ofis demirbaşları satış ile ilgili varlıklar ve yine bu iş ile ilgili çeşitli alacak ve borçları kapsamaktadır. Dosya konusu işlem, malvarlığı devri sonucunda BenQ, Siemens Taşınabilir Cihaz İşleri'ni tek başına kontrol eder hale geleceğinden ilgili işlem, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinin (b) bendi kapsamında bir devralma işlemidir.

Teşebbüslerin 2004 yılı cirolarının toplamının Türk Lirası Karşılığı¹ (.....) TL'dir. Diğer taraftan, Türkiye sınırları içerisinde BenQ'nun pazar payı %5'in altında, Siemens'in pazar payı ise %(...) olarak gerçekleşmiştir.

190 Bu bilgiler ışığında tarafların toplam cirolarının 1997/1 sayılı tebliğin 4. maddesinde öngörülen ciro eşiğini aştığı tespit edildiğinden, söz konusu devralma işlemi anılan tebliğ uyarınca Rekabet Kurulu'ndan izin almak üzere bildirilmesi gerekli bir devralma işlemidir.

¹ İlgili devralma işleminin taraflarının ayrı ayrı ve toplam cirolarının hesaplanmasında esas alınan döviz Kuru 31 Aralık itibarıyla geçerli olan Merkez Bankası Efektif Döviz Alış fiyatıdır.

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrasında, bir veya birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya ya da hakim durumlarını güçlendirmeye yönelik olarak piyasadaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya bu sonucu doğuracak şekilde bir teşebbüsün başka bir teşebbüsü devralması hukuka aykırı bulunmuş ve yasaklanmıştır.

200 Ülkemizde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Telekomünikasyon Kurumu'ndan gerekli izinleri almak kaydı ile her marka cep telefonunu ithal etmek ve üretmek mümkün bulunmaktadır. Bu çerçevede çeşitli ülkelerde imal edilen ürünler, direkt imalatçı firmaların temsilcilikleri veya yetkili distribütörleri kanalıyla Türkiye'de satışa arz edilmektedir.

210 Bunun yanı sıra, ülkemizde yerli üretim yapan Aselsan ve Raks gibi diğer firmalar da mevcut olduğu gibi Arçelik gibi firmalar da fason üretim yoluyla cep telefonu üretim ve satış faaliyetlerini sürdürebilmektedirler. Bu bağlamda her marka cep telefonu cihazı ithalat, yerli üretim ya da fason üretim yoluyla piyasada yer alabildiğinden ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Telekomünikasyon Kurumu tarafından belirlenen teknik ve ticari standartların karşılanması dışında herhangi bir pazara giriş engeli bulunmaması nedeniyle pazarda serbest rekabet şartları mevcut bulunmaktadır.

220 Yukarıdakilere ek olarak pazarın rekabetçi yapısı üzerinde etkiye bulunan diğer bir husus da söz konusu pazarın teknoloji yoğun bir pazar olmasıdır. Telekom sektöründe yaşanan hızlı teknolojik gelişme cep telefonu cihaz piyasasını da doğrudan etkilemektedir. Yakın zamana kadar sadece ses ve mesaj iletiminde kullanılan cep telefonları artık internet erişiminin de dahil olduğu pek çok fonksiyona sahiptir. Bu nedenle markalar arası rekabet yoğun olduğu kadar, marka içi rekabet de yükündür. Yeni teknolojiler ile fonksiyonu artan ürün modellerinin pazara arz edilmesi fiyata da yansımakta, geliştirilen fonksiyonları taşımayan ürünlerin fiyatlarında büyük oranda düşüş gözlenmektedir.

Aşağıdaki tabloda ise Siemens ve BenQ'da dahil olmak üzere pazarda faaliyet gösteren en büyük altı firmanın pazar payı bilgilerine yer verilmektedir. Görüldüğü üzere ülkemize özgü olarak Nokia markası %(...)'lük pazar payı ile pazar liderliğini elinde bulundurmakta iken Siemens %(...) lık pazar payı ile ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 2: 2004 Yılı Türkiye Pazar Payları

	Taşınabilir Telefonların Üretim ve Satışı (%)
BenQ	(...)
Simens Taşınabilir Araç İşletmesi	(...)
Nokia	(...)
Motorola	(...)
Samsung	(...)
Sony Ericsson	(...)

230 Yukarıdaki tabloya göre, söz konusu devralma işlemi sonrasında BenQ'nun düşük pazar payına bağlı olarak pazardaki yoğunlaşma seviyesi de düşük seviyelerde olacaktır.

Sonuç olarak, pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin pazardaki konumları, ilgili ürün pazarına giriş önünde engellerinin olmaması ya da bu engellerin çok sınırlı olması, ilgili ürün pazarının teknoloji yoğun ve dinamik bir pazar olması, alternatif yerel üretim

240 ve satış firmalarının varlığı, BenQ'nun halihazırda Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde pazar payının çok düşük olması hususları göz önünde bulundurulduğunda devir işlemi ile birlikte yaşanacak yoğunlaşmanın herhangi bir şekilde hakim durum yaratmayacağı ya da mevcut bir hakim durumu güçlendirmeyeceği görülmektedir.

H.3.2. Sözleşmede Yer Alan Rekabet Etmeme Yükümlülüğü Açısından Değerlendirme

Devir Sözleşmesinin Rekabet Etmeme hükümlerini belirleyen 17.3. maddesinin (a) bendinde aşağıdaki hükümlere yer verilmektedir;

250 *“a) Avrupa Birliğinin herhangi üye devleti için Kapanış tarihinden sonraki 3 yıl için herhangi başka bir devlet için kapanıştan sonraki 5 yıllık bir süre için Satıcı kendi iştiraklerinin doğrudan ya da dolaylı olarak (i) Rekabet eden ürünleri üretmesi ya da satmasına ya da (ii) Rekabet eden ürünleri üreten ya da satan herhangi bir kişiye işini yürütmesi ile ilgili herhangi bir ilgi duymayacaktır. Satıcının mali yatırım amaçları için elde tutulan herhangi bir menkul değere sahip olması Satıcıya doğrudan ya da dolaylı olarak yönetim fonksiyonları veya rekabet eden firmaya karşı maddi bir etkileme sağlamadan bu 17.3 (a) bölümünde bir ihlal teşkil etmeyecektir. Taraflar Bu 17.3. Bölümünde içerilen rekabet etmeme mukavelesinin, (SSMC ya da uygunsuz PRC NewCo tarafından yürütülen) mobil cihaz işlerine şu anda ya da gelecekte, Satıcının söz konusu alandaki çıkarlarına bakılmaksızın uygulanmayacağını kabul ederler.*

260 *b) Kapanış'tan sonraki iki yıllık süre için Satıcı iştiraklerinin ses özellikleri için Kablosuz Standartlar kullanan Dual Mod Ürünlerini (diğer Kurumsal Ürünlerinden farklı olarak) doğrudan veya dolaylı olarak üretilmemesini ya da satılmamasını sağlayacaktır.”*

Yukarıda yer verilen Sözleşme hükmünün Avrupa Birliği üye devletleri için 3 yıl bu ülkeler dışında kalan ve ülkemizin de içinde yer aldığı diğer ülkeler açısından 5 yıl rekabet etmeme yükümlülüğü öngörmesinin ticari ve ekonomik gerekçeleri hakkında taraf temsilcisinden bilgi talep edilmiş ve konuya ilişkin şu açıklama getirilmiştir:

270 *“Avrupa Birliği'nin tek ekonomik Pazar olması ve ekonominin öngörülemez gelişmelerden az etkileniyor olması, pazarda faaliyet gösteren firmaların ekonomik kalkınma planlarını sağlıklı bir biçimde yaparak gelecek yatırım planlarını yapabilmelerini ve kar hedeflerine ulaşabilmelerini sağlamakta ve böylelikle yatırımların ayakta kalarak, teşebbüslerin pazarda rekabet edebilmesine imkan vermektedir. Kaldı ki, Avrupa Birliği mevzuatı, ekonomik gerçekleri açısından, rekabet etmeme yükümlülüğünün ancak 3 yıl ile sınırlandırılmasına izin vermektedir.*

280 *Taraflar arasında Avrupa Birliği dışında yapılan devir işlemi sonucunda, rekabet etmeme yasağının 5 yıl olarak öngörülmesi, yukarıda bahsedilen güvencenin diğer ülkelerde bu rahatlıkta öngörülemiyor olmasından da kaynaklanmaktadır. Özellikle, Türkiye gibi değişken ekonomiye sahip olan bir pazarda yatırım yapmak isteyen yabancı bir yatırımcının, gelecekte, pazarda rekabet gücünün bulunması için bu süre gereklidir.”*

Birleşme ve devralmalarla birlikte taraflara getirilen rekabet etme yasakları, üçüncü kişi ya da teşebbüslerin ekonomik davranışlarını etkileyecek herhangi bir kısıtlama içermeme, yoğunlaşma ile doğrudan ilgili ve yoğunlaşmanın uygulanmasına yardımcı olacak nitelikte olma, kısıtlamanın kapsamının, süresinin, coğrafi uygulama alanının işlemin yürütülmesinde gerekli olandan fazla sınırlandırılmama (Orantılılık ilkesi çerçevesinde olma) gibi kriterleri karşılaması halinde yan sınırlama, karşılamaması

ve sözleşmeden ayrılabilir nitelikte olması halinde 4. madde kapsamında sınırlama olarak değerlendirilmektedirler.

290

Yapılan incelemelerde devir işlemi ile birlikte getirilen yan sınırlamaların yalnızca işlemin taraflara getirilen yükümlülükleri kapsadığı, bu sınırlamaların işlem ile doğrudan ilgili olduğu ve getirilen süre kısıdının başvuru konusu işlem dahilinde makul bir süre olduğu görülmüştür.

I. SONUÇ

300

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi bir devir işlemi olduğu, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.